

NIEUWSBRIEF

Stichting Natuur- & MilieuPlatform Ermelo
September 2013, jaargang 9, nr. 2

Van het bestuur

De Stichting NMP heeft de eerste helft van 2013 niet stil gezeten. Het Basisschoolproject 'Ermelo 1940-1945, gebeurtenissen en geheimen' liep erg goed. In april en mei hebben diverse groepen aan het project deelgenomen. De Margrietschool heeft het project 'Ermelo is Zo!' uitgevoerd. In kleine groepjes hebben de leerlingen hun omgeving, in dit geval de bossen rondom Groevenbeek bekeken. Vier gidsen vertelden over het reilen en zeilen op dit landgoed. Theo Koster heeft op de school nog een les verzorgd. Hij heeft veel op het landgoed vertoefd en heeft de familie Van Schermbeek van nabij meegemaakt.

De werkgroep Milieu heeft weer de Solardays in Ermelo gezicht gegeven. Deze dag was gekoppeld aan de dag van Duurzaamheid. Verder hebben we een kraam gehad op het jaarlijkse Schaapscheerdersfeest, Oogstfeest en op de Woud & Houtdag. Deze laatst genoemde activiteit is dit jaar voor het eerst georganiseerd door de gemeente Ermelo in samenwerking met Het Pakhuis. Wat het NMP betreft is het een blijvertje. We hadden hout gekoppeld aan CO₂. Bossen zijn CO₂ vastleggers en door gebruik te maken van zonne-energie kun je de CO₂ uitstoot verminderen. Een geslaagde opzet, gezien de belangstelling en het aantal nieuw aangemelde donateurs.

De samenwerking met de Stichting Schapedrift wordt uitgediept. De twee gezamenlijke activiteiten trokken weliswaar minder mensen dan verwacht, maar gezien het enthousiasme van de deelnemers geeft dat ons de kracht om door te gaan.

Sinds de zomer berichten we regelmatig nieuws en activiteiten via Twitter. Hieronder staan wat activiteiten waar u ons kunt ontmoeten.

Een greep uit de agenda:

◆	20 sep	KeepitClean	Ermelo
◆	28 sep	Opendeur NMP Groene activiteiten	De Witte Heide 10.30 - 16.00 uur
◆	10 okt	Start sterrenkunde voor kinderen 6 bijeenkomsten	De Witte Heide 19.00 - 20.00 uur
◆	26 okt	Opendeur NMP Paddenstoelen	De Witte Heide 11.00 - 15.00 uur
◆	26 okt	Nacht van de Nacht	Ermelosche Heide
◆	29 okt	Start sterrenkunde voor volwassenen 4 bijeenkomsten	De Witte Heide 19.30 - 21.00 uur
◆	2 nov	Groevenbeekwandeling excursie	Groevenbeek 10.00 - 13.00 uur
◆	30 nov	Opendeur NMP Groevenbeek	De Witte Heide 11.00 - 15.00 uur
◆	15 dec	Delta Schuitenbeek (winter)vogels	Nulde 14.00 - 16.00 uur
◆	15 feb	Bosuil/Sterren excursie	De Witte Heide 19.00 - 21.00 uur
◆	11 maart	Tuinen sier/moestuin	De Witte Heide 19.30 - 21.30 uur
◆	10 mei	Vroege Vogels excursie	Groevenbeek 7.00 - 10.00 uur

Zie voor meer informatie en openingstijden
thuisbasis De Witte Heide: www.nmpermelo.nl

28 september Groene activiteitendag

Groei & Bloei Ermelo-Putten en Stichting Natuur- en MilieuPlatform (NMP) Ermelo organiseren een Groene activiteitendag in en om De Witte Heide aan de Kerklaan 5a te Ermelo, zaterdag 28 september.

Planten ruilen

Van 10.30 - 12.00 uur is het mogelijk planten, stekken, zaden en bollen te ruilen. Het doel is om deze zoveel mogelijk met gesloten beurs van eigenaar te laten wisselen. Natuurlijk mag u ook planten weggeven. U dient de planten e.d. te voorzien van de naam en aan te bieden in pot, plastic zak of kistje. Hoe meer mensen er mee doen, hoe groter het succes, dus aan de slag met verzamelen! Ook is er een verkoopkraam met oude tuinboeken, bloemwerk e.d., waarbij de opbrengst ten goede komt aan de verenigingskas van Groei & Bloei.

Overige activiteiten

Vrijwilligers zijn aanwezig om u te informeren over de diverse activiteiten van Groei & Bloei Ermelo-Putten en NMP Ermelo. Zo kunt u meer te weten komen over de verscheidenheid aan Groei & Bloei cursussen en workshops, excursies en Open Tuinen Dagen. Ook kunt u meedoen aan een gratis workshop.

En voor wie niet eerder een kijkje kwam nemen in het totaal gerenoveerde gebouw De Witte Heide, met moderne maatregelen op het gebied van duurzaamheid, zoals zonnepanelen, pelletkachel en WTW, is dit een mooie gelegenheid. De NMP-vrijwilligers vertellen u er graag over. Leden van de NMP werkgroep Thuiscomposter laten materiaal zien, zullen vragen beantwoorden en tips geven over composteren.

GROEI & BLOEI
Als tuinieren je hobby is

In het najaar verzorgt Kees Witteveen van de sterrenvereniging Astra Alteria in samenwerking met de Stichting NMP weer cursussen sterrenkunde in De Witte Heide. De groepsgrootte is maximaal 10 personen.

De 6 bijeenkomsten voor de jeugd zijn op donderdag van 19.00 - 20.00 uur.

Data: 10/10, 17/10, 31/10, 7/11, 14/11 en 21/11.

De 4 bijeenkomsten voor volwassenen zijn op dinsdag van 19.30 - 21.00 uur.

Data: 29/10, 5/11, 12/11 en 19/11.

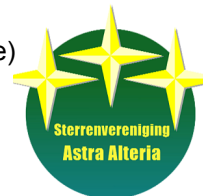
Kosten: € 10,--

(de hele cursus inclusief consumptie)

Opgave: Kees Witteveen

tel: 0341 - 556967

e-mail: willyenkees@planet.nl

Basisschoolprojecten

De Vlinderboom samen met het NMP

Zo pril als De Vlinderboom (voorheen Watervalschool), is de samenwerking tussen de school en het NMP.

Wat hen bindt is onder andere de intentie om te staan voor duurzaamheid.

Elke twee maanden is er een nieuw thema.

In september is afval aan de beurt. Een onderdeel van het thema is het meedoen aan de landelijke actie 'KeepitCleanDay' op vrijdag 20 september.

Overige activiteiten zijn gericht op:

- leefomgeving: landschappen, sterrenhemel e.d.
- energie: WarmeTruiendag, energievormen, besparingen thuis en op school e.d.
- tuin en eten: schooltuin, moestuin, dieren, voedsel en transport e.d.

Leden van het NMP ontwikkelen samen met de leerkrachten het programma. Weer een mooie uitdaging!

Thema's op de kraam

Het NMP presenteert zich regelmatig op Ermelose activiteiten die georganiseerd worden. We trachten ons, naast onze speerpunten boekjes, folders, alternatieve energie, landschappen van Ermelo en composteren, aan te passen aan het thema van de organisatie. Solardays en duurzaamheid spreekt voor zich. Tijdens de 'Woud & Houtdag' manifestatie lag het accent op CO₂-uitstootvermindering en bossen. Bij het Schaaप्सscheerdersfeest kreeg de heide en het ontstaan van het Ermeloos landschap aandacht. Het Oogstfeest van Horst en Telgt is meer gericht op het westelijk buitengebied. Dit jaar hadden we een bak met slotwater uit de sloot naast het evenemententerrein in de kraam staan. Menig mens verbaasde zich dat in deze ondiepe kleine sloot nog zoveel leven zit, o.a. het stekelbaarsje. Een succes was onze nieuwste ansichtkaart met Groeten uit Horst en Telgt.

Groeten uit Horst en Telgt

Composteren

Pagina 2

Vraagbaak voor thuiscomposterer

Zelf het eigen Groente-, Fruit- en Tuinafval laten composteren geeft in het algemeen veel aardigheid en heel weinig problemen.

De Werkgroep Thuiscomposterer wordt daarom maar weinig om advies gevraagd. Des te meer valt het op als een vraag van buiten Ermelo komt, bijvoorbeeld uit Brabant of uit Duitsland.

De reden dat vragen soms van heinde en ver komen is dat de NMP-website als enige aandacht schenkt aan de BioCom, het snelcomposteervat dat de gemeente Ermelo ooit met subsidie aanbood. De gebruiksaanwijzing is compleet (en geactualiseerd) op de website te lezen. Wie een zoekmachine (zoals Google) op BioCom laat zoeken komt (onder andere) bij het NMP Ermelo uit.

Vragen over de BioCom of over composteren? Stel ze maar. Hoe? Zie www.nmpermelo.nl, waar u ook woont. Zie ook pagina 4 van deze nieuwsbrief.

Otto Volgenant
lid Wg Thuiscomposterer

KeepitCleanDay

Op vrijdag 20 september houdt de werkgroep Milieu KeepitClean onder de werktitel Ermelo Schoon een afvalopruimdag. In de vorige nieuwsbrief is deze landelijke actie toegelicht. In Ermelo zijn de basisscholen aangeschreven. De basisscholen De Vlinderboom en De Arendshorst hebben al aangegeven mee te gaan doen. Daarnaast zijn er al heel wat burgers die kenbaar gemaakt hebben die dag aan de slag te gaan. De wethouders, Tom Nederveen en Laurens Klappe, zullen ook acte de présence geven.

Alle Ermelose burgers kunnen meedoen.

Hoe?

Aanmelden en informatie: e-mail naar ermeloschoon@gmail.com

Houd onze website en krantenberichten in de gaten.

Verzoek !

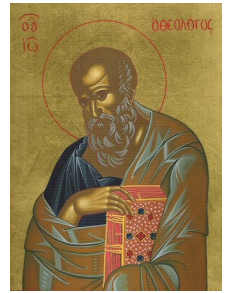
Heeft u als donateur uw bijdrage voor 2013 nog niet overgemaakt? Dan zien we deze graag tegemoet op onze bankrekening 39 77 56 402.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

word donateur van de Stichting NMP minimaal € 7,50 per jaar

In de natuur komt Sint Jan op drie manieren voor: Sint Janskruid, Sint Jansvlinder en Sint Jansloten. In Ermelo heeft Sint Jan een nog geheel andere betekenis. Het voormalig klooster Sint Jan. De namen zijn afgeleid van twee personen. Johannes de Doper en de evangelist Johannes. Beide hebben een eigen feestdag gekregen. Deze feestdagen zijn gekoppeld aan de vroegere heidense feesten die betrekking hadden op de zonnwende. Johannes de Doper werd gekoppeld aan 24 juni (midzomerfeesten); Johannes de Evangelist aan 27 december (midwinterfeesten). De laatste genoemde Johannes kondigde Johannes de Doper aan als voorbereider van de komst van Het Licht.

← Johannes de Doper
→ Johannes de Evangelist

In Ermelo staat nog het poortgebouw van het voormalig Sint Jansklooster. De Orde van Sint Jan, oorspronkelijk een Ridderorde, vindt haar oorsprong in Jeruzalem. Tussen 1023 en 1048 werd aldaar door de kruisridders een hospitaal van Sint Jan gesticht. Later verspreidde deze orde zich over Europa en aan het eind van de 14e eeuw werd in Ermelo (Horst) een kleine kloostergemeenschap gesticht. De orde hield zich naast gebed ook bezig met verlenen van geestelijke- en lichamelijke verzorging.

Veel planten hebben na de langste dag een tweede groeischeut. De zogeheten Sint Jansloten. Een Sint Janslot wordt dan ook omschreven als: nieuwe scheut aan planten, zich na Sint Jan (24 juni) ontwikkelt. Vooral aan bepaalde bomen zijn de nieuwe scheuten goed zichtbaar, zoals bij jonge eiken. De nieuwe scheuten hebben een duidelijk andere kleur: rood. Na enige weken verkleuren ze naar groen. De verklaring is dat in bladeren meerdere kleurstoffen zitten. De groene bladgroenkorrels worden onder invloed van licht gevormd. Door de snelle groei van de Sint Jansloten overheersen tijdelijk de andere kleuren. In de herfst, als de bladgroenkorrels zich uit het blad terugtrekken, zijn deze kleuren weer zichtbaar; de herfsttinten.

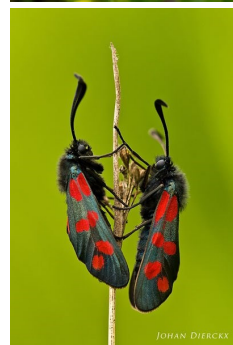

Sint Janskruid is een plant uit de hertshooifamilie en bloeit rond 24 juni. De plant wordt 20 tot wel 85 cm hoog. De gele bloemen zijn tot september zichtbaar. De bladeren hebben doorzichtige puntjes die gevuld zijn met etherische olie. In de oudheid werd de plant gebruikt bij brandwonden en andere wonden. Een bijnaam voor de plant is "jaag den duvel", hetgeen duidt op geloof dat de plant bescherming bood tegen hekserij, magie en andere gevaren. De geneeskrachtige werking van de plant is gericht tegen stress, slapeloosheid en depressiviteit. In de homeopathie worden preparaten van het Sint Janskruid (*Hypericum*) toegepast.

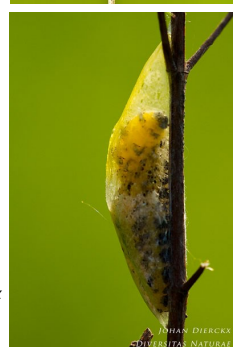
Sint Janskruid *Hypericum perforatum*

Sint Jansvlinder is een dagactieve nachtvlinder. Ze worden ook wel bloeddropjes genoemd. De vlinder vliegt vooral op vlinderbloemigen, zoals rolklaver en moerasrolklaver. Het leefgebied is matig vochtige zandgrond, onbemest kruidig grasland. De vliegtijd is half juni tot en met begin augustus. De vlinder is zwart/donkergroenachtig met rode vlekken op de vleugels.

De eitjes worden op de waardplanten afgezet en ontwikkelen zich tot een groenachtige gele rups. De rups heeft op de rug een dubbele rij zwarte vlekken en is licht wit behaard. De rupsen leven van september tot juni. De rups overwintert en verpopt zich in juni. De cocon is vaak goed zichtbaar tegen de stengel van de plant.

Sint Jansvlinder *Zygaena filipendulae*

Foto's Sint Jansvlinder Johan Dierckx

Wanneer we het over de Stekelbaars hebben, dan hebben we het in Nederland over twee verschillende soorten: De driedoornige stekelbaars (*Gasterosteus aculeatus*) en de tiendoornige stekelbaars (*Pungitius pungitius*). Uit de Latijnse namen is af te leiden dat het twee verschillende soorten zijn die onderling niet kruisen. De driedoornige stekelbaars komt vrijwel in geheel Nederland in allerlei watertypen voor. Van zoet tot zout. De in zout water levende stekelbaarzen, diadrome stekelbaarzen genoemd, trekken voor de voortplanting naar zoet water. In nagenoeg iedere sloot in Ermelo zijn wel stekelbaarzen te vinden.

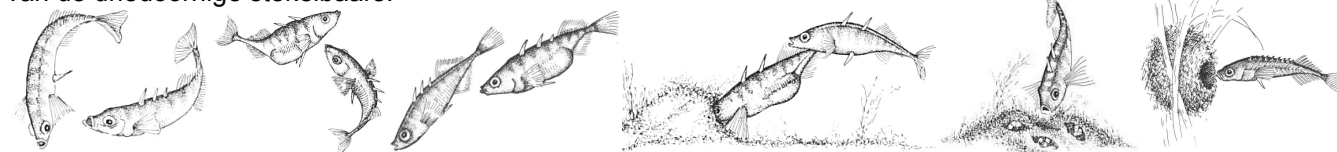
De driedoornige stekelbaars is een zichtjager op o.a. watervlooien, amfibieën-, muggen en vissenlarven. Bij gevaar steekt deze vis de drie stekels op zijn rug op om predatoren af te schrikken. Het mannetje krijgt in het voortplantingsseizoen (maart-juli) een rode keel en buik en in de ogen een blauwe iris. In het begin van de paaitijd wordt door het mannetje een nest op de grond gebouwd. Hij verdedigt zijn territorium met verve tegen indringers. Bij het paartutueel voert het mannetje zig-zagdansen uit om het vrouwtje naar zijn nest te krijgen.

Is dat gelukt dan deponeren het vrouwtje haar eieren in het nest.

Het mannetje bevrucht ze. En na de bevruchting zorgt hij voor het broedsel. Het mannetje bewaakt het nest en voorziet de eieren van zuurstofrijk water door met zijn vinnen te waaieren. Als de jongen het nest verlaten probeert het mannetje nog enige tijd de jongen bijeen te houden. Buiten de paaitijd zijn driedoornige stekelbaarzen zilverkleurig. De driedoornige stekelbaars kan 11 cm lang worden.

De tiendoornige stekelbaars wordt circa 7 centimeter groot en is hiermee kleiner dan de driedoornige. De tiendoornige stekelbaars heeft 8 tot 12 rugstekels. De soort komt vooral voor in kleine vegetatierijke wateren zoals sloten en poelen waar op zicht gejaagd wordt op klein dierlijk voedsel. Het mannetje van tiendoornige stekelbaars bouwt in het voorjaar een nest in waterplanten van ongeveer 4 à 5 cm groot. Mannetjes worden in de paaitijd zeer donker met een zwarte keel, contrastrijke witte buikvinnen en donkere rug- en anaalvin. Door het donkere uiterlijk wordt het diertje ook wel moddermannetje genoemd. Het voortplantingsgedrag lijkt sterk op dat van de driedoornige stekelbaars.

Stichting Natuur- & MilieuPlatform Ermelo

Contactgegevens:

Gert Schuurman

Zwaluwstraat 47

3853 CB Ermelo

Tel.: 0341 55 41 26

Website: www.nmpermelo.nl

Twitter: @NMPErmelo

E-mail: info@nmpermelo.nl

Bankrek.: 39 77 56 402

Heeft u een Biocom die buiten gebruik is of wilt u graag een Biocom hebben?

Voor nadere informatie en contact: info@nmpermelo.nl of telefoon (0341) 495212 of 560682

Werkgroep Thuiscomposteren
troubleshooters voor composteren
en makelaars cv (compostvaten)

Advies energiebesparing of zonnepanelen.
Geheel vrijblijvend en niet gebonden:

Piet de Zwarte
Lid van de werkgroep Milieu
pdezwart@xs4all.nl
telefoon 06 30 08 82 05

OPROEP

De Stichting zoekt vrijwilligers die willen meehelpen in de buitenlessen van onze projecten.
Belangstelling? info@nmpermelo.nl of tel. (0341) 554126